

هنر

گزارشی از موزه آثار علی اکبر صنعتی در تهران . . .
موزه عراق روح دارد . . .
گفت‌وگو با عباس امیری . . .
بابک محمدی با درام های زندگی . . .

۱۴

۱۵

سینما و ادبیات

دنیای خانه من است . . .
آمیژه خیانت و خوش قلبی . . .
گفت‌وگو با عباس امیری . . .
یک مجموعه شعر از کاکایی . . .

۱۶

۱۷

اندیشه و تاریخ

پاسخ به نظریه صابر اداک . . .
شش سال دیگر بودای کوچک می آید . . .
ماجرای به‌آتش کشیدن کریم پورشریازی . . .

۱۸

۱۹

روسانه‌ها

پنجره

واشینگتن پست بزرگترین روزنامه پایتخت آمریکا

مریم علایی **راد**

واشینگتن پست بزرگترین و قدیمی ترین روزنامه آمریکایی است که در واشینگتن دی سی پایتخت ایالات متحده آمریکا به چاپ می‌رسد. در اوایل دهه ۱۹۷۰ این روزنامه به دلیل پیگیری جریان واترگیت به وسیله دو تن از روزنامه نگارانش باب وودوارد و کارل برن اشتاین نقش بزرگی در رسوایی ریاست جمهوری نیکسون ایفا کرد و بدین ترتیب از شهرت جهانی برخوردار شد. به طور کلی واشینگتن پست در زمره بهترین روزنامه های آمریکایی با روزنامه های نیویورک تایمز که به خاطر چاپ گزارش هایی در زمینه رویدادهای بین المللی و وال استریت ژورنال که به دلیل درج گزارش های مالی مشهور هستند، هم تراز محسوب می شود. واشینگتن پست به دلیل چاپ گزارش هایی در مورد عملکرد کاخ سفید، کنگره و دیگر موضوعات مرتبط با دولت آمریکا، خودش را از سایر روزنامه ها متمایز کرده است. اکثریت خوانندگان این روزنامه را مردم مناطق کلمبیا، حومه مریلند و ویرجینیای شمالی تشکیل می دهد. بر طبق اعلام دفتر حسابرسی تیراژ ها از سپتامبر سال ۲۰۰۴ میانگین تیراژ این نشریه روزانه ۷۰۷۶۹۰ نسخه و در روزهای یکشنبه به ۱۰۷۴۸۷ نسخه بالغ می شود که با این تیراژ در رتبه پنجم پس از بزرگترین روزنامه ها در کشور یعنی نیویورک تایمز، لس آنجلس تایمز، وال استریت ژورنال و یواس ای تودی قرار می گیرد. این روزنامه در سال ۱۸۷۷ به وسیله استیلسون هاچینز تأسیس شد و در سال ۱۸۸۰اولین روزنامه ای بود که در واشینگتن دی سی به صورت روزانه منتشر شد. در سال ۱۹۰۵ واشینگتن مک لین و پسرش جان رول مک لین– مالکین سینیپاتی اینکوایر– سهام مدیریتی این روزنامه را خرید. جان مک لین قبل از مرگش در سال ۱۹۱۶ به دلیل عدم اعتمادی که به پسرش داشت روزنامه را وقف کرد. این کار او باعث شد که ادوارد ند مک لین پسر جان پس از مراجعه به دادگاه و تلاش بسیار وقف را لغو کند و پس از آن نیز با مدیریت غلط روزنامه را به سوی تباهی کشاند. این روزنامه در سال ۱۹۳۳ در حراجی ورشکستگان، به وسیله ایگن میر خریداری شد، این فرد کسی است که تا هنگام مرگش در سال ۱۹۵۹ با همکاری دامادش فلیپ ال گراهام به عنوان یک ناشر موفق، نقش مهمی در بازیابی حیثیت و شهرت از دست رفته واشینگتن پست ایفا کرد. میر در سال ۱۹۵۴ توانست با جذب همکاری هرالد مدیر نشریه رقیبش واشینگتن تایمز، به عنوان تنها روزنامه صبح واشینگتن، تبدیل کند. از آن پس رقیب اصلی واشینگتن پست نشریه واشینگتن استار– روزنامه عصر– بود، تا اینکه این نشریه در سال ۱۹۸۱ ورشکست شد. متعاقباً روزنامه واشینگتن تایمز با گزاریش محافظه کارانه در سال ۱۹۹۲ تأسیس شد که یک رقیب محلی برای واشینگتن پست به حساب می آمد. هر چند سهیم خوانندگان واشینگتن تایمز تا سال ۲۰۰۵ به میزان یک هتمت واشینگتن پست بود. پس از مرگ گراهام در سال ۱۹۶۳، شرکت واشینگتن پست تحت اداره کارترین گراهام همسر و دختر میر درآمد. تا آن زمان هیچ زنی نتوانسته بود مدیریت انتشار یک روزنامه مشهور آمریکایی را به دست آورد. او ناشر روزنامه از سال ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۹، رئیس هیات مدیره از سال ۱۹۷۲ تا ۱۹۹۱ و رئیس کمیته اجرایی از ۱۹۹۳ تا زمان مرگش در سال ۲۰۰۱ بود. مدیریت روزنامه از سوی کارترین گراهام موجب افزایش اعتبار نشریه واشینگتن شد. خطرپذیری و گزارش های موشکافانه موثر از جمله عوامل رشد این روزنامه در دوره کارترین گراهام دانسته شده است. پسر او داندل گراهام اداره انتشار این روزنامه را از سال ۱۹۷۹ تا زمان وفات ۲۰۰۰ یعنی تا زمانیکه به پوس فیلت جونز کلیه حق انتشار و ریاست هیات اجرایی این روزنامه را به عهده گرفت، در اختیار داشت. برای اولین بار در ۲۲ ژانویه سال ۱۹۹۹ صفحه اول این روزنامه به صورت رنگی به چاپ رسید و به تدریج صفحات دیگر این روزنامه در اختیار شرکت واشینگتن پست رنگی درآمد. تا سال ۲۰۰۵ واشینگتن پست متفخر به کسب ۱۸ جایزه پولیتزر، ۱۸ جایزه دوستی نایمن، ۳۶۸ جایزه آکادمی عکاسان خبری کاخ سفید، ۷ جایزه گزارش های بین المللی در زمینه های بحران خاورمیانه، تجیض ژوادی در آفریقای جنوبی، گزارش هایی درباره سرزمین های اشغالی فلسطین و درگیری های فلسطینی ها با اسرائیل، اشغال کویت از سوی عراق، بحران در افغانستان و ماجراهای بن لادن و . . . همچنین ۵ جایزه برای نوشتن سرمقاله های جالب و . . . شد. مالکیت این روزنامه در اختیار شرکت واشینگتن پست است که این شرکت در حال حاضر صاحب تعدادی از رسانه ها، مانند مجله نیوزویک و مجله مجازی اسلیت و شرکت های غیررسانه ای است. این نشریه در حال حاضر با سردبیری لئونارد داون در صفحات بزرگ، با پوشش خبری بی طرفانه و منعکس کننده افکار چپ و میانه رو به چاپ می رسد. از جمله نویسندگان معروف آن می توان به ریچارد کوهن، جانت کورک، کارل برن اشتاین، رابین رایت، باب وودوارد، استیو کل و . . . اشاره کرد.

wikipedia
washington post

بنابراین رسانه های گروهی گوناگون به نسبت درجه اهمیت و فراگیر بودنشان، نقشی مفید یا مخرب در فرآیند شکل گیری جامعه مدنی می توانند داشته باشند. این امر به ویژه در مورد ایران و در وضعیت کنونی که جامعه در حال گذار از ساختاری اقتداری به مناسباتی مبتنی بر قانون است، به مسئله ای حیاتی و سرنوشت ساز تبدیل شده است چرا که ادامه کوشش های گسترده و دگرگونی های امیدوارکننده ای که در یک دهه گذشته پدید آمده بود و هم اکنون دچار کندی و رکود شده است، پیش از هر چیز مستلزم گشایش دوباره در عرصه مطبوعات و حوزه نشر کتاب به طور اخص و رسانه های گروهی به طور اعم است. افزون بر اینها و به ویژه با گسترش و همه گیر شدن برنامه های ماهواره ای مبتذل و مودی، مهمترین چالشی که در آینده ای بسیار نزدیک جامعه با آن روبه رو خواهد شد، نیاز و ضرورت امکان دسترسی آسان و آزاد مردم به رسانه های صوتی و تصویری غیردولتی داخلی و قانونی است.

رسانه ها (رادیو و تلویزیون) از انحصار دولت و از محدوده ایدئولوژیکی بیرون آیند تا احزاب قانونی و سازمان های غیردولتی و بخش خصوصی نت بتوانند در کنار ارائه برنامه های سرگرم کننده، متنوع و مناسب، دیدگاه ها و پیشنهادها و راهکارهای خود را برای اصلاح امور گوناگون و توسعه کشور در زمینه های مختلف از مجرای این رسانه های فراگیر با مردم و مسئولان در میان گذارند.

خاصه آنکه با قانونی و قانونمند ساختن امکان راه اندازی و ایجاد فرستنده های رادیویی غیرانحصاری و تأسیس تلویزیون های غیردولتی در داخل کشور، سبب گوناگونی اخبار و اطلاعات و گزارش ها و برنامه های رنگارنگ خواهد شد و امکان تبادل افکار و طرح مسائل مختلف، چنان گسترده می شود که به تدریج نیاز مردم برای استفاده از ماهواره های خارجی کاهش می یابد. به گمانم نیازی به تکرار و تأیید این اصل بدیهی و اساسی نیست که هیچ نوع اصلاح و دگرگونی و هیچگونه عدالت خواهی و عدل گستری و جان کلام آن که هیچ بهبود و پیشرفتی در جامعه به وقوع نخواهد پیوست، مگر آنکه پیشتر گفت وگویی گسترده و همه جانبه میان صاحبان اندیشه و اصحاب نظر و کارشناسان عرصه های گوناگون صورت گیرد و کیست که هوشیاری و بیداری مردم و جایگاه اندیشمندان و روشنفکران و منتقدان و نیز فعالیت آزادانه رسانه های مستقل و امکان نشر و پخش افکار و ایده های گوناگون را در این فرآیند کتمان کند.

■ **دولت ها و رسانه ها**

گوناگونی مطبوعات و گسترش انتشار نشریات متنوع و متفاوت و به طور کلی جایگاه شایسته رسانه های گوناگون در تنویر افکار و ایجاد فضای مناسب برای گفت وگو و برخورد سالم و سازنده نظرات و همچنین اهمیت که رسانه های گروهی در ارتقای سطح آگاهی و تعالی فرهنگ و دانش عمومی دارند، بی گمان یکی از مهمترین عوامل توسعه فرهنگی و از نشانه های پویایی و تحرک هر جامعه است. بدیهی است که توسعه فرهنگی – به معنای گسترده آن که دربرگیرنده گشایش و گسترش گفت وگوهای فلسفی و فرهنگی و ادبی و هنری است– نه تنها عامل اصلی رشد خودآگاهی جمعی بلکه زمینه ساز توسعه سیاسی و اقتصادی و شتاب بخش

پیشرفت دانش های گوناگون و تحقق عدالت و در واقع کسب خیر و داوری در مورد رویدادهای جاری و مسائل اجتماعی و سیاسی و چگونگی وضعیت اقتصادی کشور، کمابیش از مجرای اغلب تنگ و یک جانبه این رسانه ها و از راه شنیدن رادیو و تماشای تلویزیون صورت می گیرد.

چنین جوامعی به جا می گذارند غافل شد تا جایی که منبع کسب خبر و داوری در مورد رویدادهای جاری و مسائل اجتماعی و سیاسی و چگونگی وضعیت اقتصادی کشور، کمابیش از مجرای اغلب تنگ و یک جانبه این رسانه ها و از راه شنیدن رادیو و تماشای تلویزیون صورت می گیرد.

اما ارباب جراید و اهالی قلم نیز باید که به رسالت فرهنگی و مسئولیت خود در اطلاع رسانی درست و ترویج تفاهم و تبلیغ تسامح و تقویت حس همبستگی ملی و همزیستی مسالمت آمیز آگاه باشند و جدا از هکت حرمست اشخاص و دروغ پردازی و شایعه پراکنی و از همه مهمتر از تبلیغ خشونت پرهیزند. به هر حال دیدگاه ها و پیشنهادها و راهکارهای خود را برای اصلاح امور گوناگون و توسعه کشور در زمینه های مختلف از مجرای این رسانه های فراگیر با مردم و مسئولان در میان گذارند.

راه اندازی و ایجاد فرستنده های رادیویی غیرانحصاری و تأسیس تلویزیون های غیردولتی در داخل کشور، سبب گوناگونی اخبار و اطلاعات و گزارش ها و برنامه های رنگارنگ خواهد شد و امکان تبادل افکار و طرح مسائل مختلف، چنان گسترده می شود که به تدریج نیاز مردم برای استفاده از ماهواره های خارجی کاهش می یابد. به گمانم نیازی به تکرار و تأیید این اصل بدیهی و اساسی نیست که هیچ نوع اصلاح و دگرگونی و هیچگونه عدالت خواهی و عدل گستری و جان کلام آن که هیچ بهبود و پیشرفتی در جامعه به وقوع نخواهد پیوست، مگر آنکه پیشتر گفت وگویی گسترده و همه جانبه میان صاحبان اندیشه و اصحاب نظر و کارشناسان عرصه های گوناگون صورت گیرد و کیست که هوشیاری و بیداری مردم و جایگاه اندیشمندان و روشنفکران و منتقدان و نیز فعالیت آزادانه رسانه های مستقل و امکان نشر و پخش افکار و ایده های گوناگون را در این فرآیند کتمان کند.

■ **دولت ها و رسانه ها**
گوناگونی مطبوعات و گسترش انتشار نشریات متنوع و متفاوت و به طور کلی جایگاه شایسته رسانه های گوناگون در تنویر افکار و ایجاد فضای مناسب برای گفت وگو و برخورد سالم و سازنده نظرات و همچنین اهمیت که رسانه های گروهی در ارتقای سطح آگاهی و تعالی فرهنگ و دانش عمومی دارند، بی گمان یکی از مهمترین عوامل توسعه فرهنگی و از نشانه های پویایی و تحرک هر جامعه است. بدیهی است که توسعه فرهنگی – به معنای گسترده آن که دربرگیرنده گشایش و گسترش گفت وگوهای فلسفی و فرهنگی و ادبی و هنری است– نه تنها عامل اصلی رشد خودآگاهی جمعی بلکه زمینه ساز توسعه سیاسی و اقتصادی و شتاب بخش

دولت ها و رسانه ها

خسر و ناقد

عبرت از تجربه ای تاریخی

انحصار مطلق دستگاه های تبلیغاتی و مهار و ممیزی رسانه های همگانی و کنترل شبکه های خبررسانی و نظارت گسترده بر نهادهای فرهنگی و موسسات هنری و کلاً غلبه کامل بر تمام جریان های فرهنگی و ابزارهای فرهنگ ساز جامعه یکی از ارکان اصلی نظام های تمامیت خواه/ توتالیتر است تا به مثابه «دشمنان بالقوه» آگاهی توده ها و تصور آنان از خوب و بد و خیر و شر و دوست و دشمن شکل دهند و در مسیری دلخواه هدایت کنند. نمونه بارز اعمال چنین سیاست را در سیاست مطبوعاتی نازی های آلمان در دوران سلطه رایش سوم و اظهارات صریح و بی پرده هیتلر در این مورد می توان به خوبی پیگیری کرد. این مسئله به حدی برای نازی ها مهم و حیاتی بود که هیتلر شخصاً هفته ای یک بار بعد از خوردن شام به بازیبینی و نظارت گزارش ها و فیلم های خبرتی می پرداخت و دستوراتی را که لازم می دانست مستقیماً به مسئولان می داد. این گزارش ها که هر هفته زیر عنوان «اخبار هفتگی آلمان» از رادیو پخش و در سینماها

پیش از شروع فیلم اصلی به معرض نمایش گذاشته می شد، در واقع مهم ترین ابزار تبلیغاتی نازی ها محسوب می شد که با آن تقریباً سراسر سرزمین های تحت تسلط خود را زیر پوشش تبلیغاتی داشتند. در آن دوران با فقدان تلویزیون و نبود رسانه های صوتی و تصویری امروزی، رادیو و پرده سینما تنها راه دسترسی گسترده به توده های مردم و دستکاری هدفمند اذهان آنها بود. مهار و ممیزی مطبوعات نیز وضع البته یی خاصیت و بی کفایت باقی خواهند ماند و از قبل آنها هیچ چیز عاید جامعه نخواهد شد.

نکاتی که برشمردم، الفبای آغازین و نقطه عزیمت جوامع در حال گذار برای رسیدن به جامعه ای آزاد و مناسباتی مبتنی بر دموکراسی است. اصولاً یکی از راه های بازشناخت حکومت های رادیکال از دولت های آزاد و دموکرات، چگونگی شیوه برخورد آنها با مطبوعات و دیگر رسانه های مستقل است. به بیانی دیگر، نگرش متفاوت دولت های در جوامع در حال گذار به مسائل فرهنگی و روش آنها در برخورد با رسانه ها و نقش و جایگاهی که برای «رکن چهارم» دموکراسی درنظر می گیرند، یکی از بارزترین معیارهایی است که می توان براساس آن درباره نزدیکی یا دوری این نظام ها به اصول دموکراسی قضاوت کرد. شاید حتی با برجسته کردن سلوک و سیاست هایی که نظام های تمامیت خواه در قبال رسانه ها در پیش می گیرند، وجه تمایز آنها را با روش و منش دولت های دموکرات در جوامع باز بتوان بهتر نشان داد. از این رو در ادامه این گفتار می کوشم تا با نگاهی به تجربه ای تاریخی، که چندان نیز از دوران ما دور نیست، به یکه تازی های یکی از مستبدترین رژیم های سیاسی در قرن بیستم اشاره ای کم و با برشمردن شمه ای از سیاست های اقتدارگرایانه و سختگیرانه ایدئولوژیکی که این نظام در مقابله با مطبوعات و وسایل ارتباط جمعی در پیش گرفت، گوشه ای از ابعاد این نمونه تاریخی و تجربه ضدانسانی، بی بدیل را نشان دهم.

کتاب

۲۰

پیشگفتار عباس میلانی . . .
نقش قهر از نگاه انگلس . . .

خبرها

معرفی سبک خبری گیلاس

سبک خبری گیلاس(glass) با کمی تفاوت در ساختار شبیه سبک «ساعت شنی» است. این سبک نیز با یک «هرم وارونه» شروع می‌شود و سپس تا قبل از بخش پایانی به شکل ترتیبی و تاریخی (سبک هرم) پیش می‌رود و معمولاً با یک جمله یا عبارت که مرتبط با لید است، به پایان می‌رسد. این ساختار خبری به گزارشگر امکان می‌دهد تا قبل از آنکه روی لید و یا پایان خبر متمرکز شود به سبک ترتیبی اتفاقات را تا پایان کنار هم قرار دهد. در این سبک پاراگراف شروع و پاراگراف پایان هر دو شامل اطلاعات مهم می‌شود. شما در این سبک معمولاً پایان خبر را به شروع آن گره خواهید زد. از این تکنیک بعضی مواقع به عنوان تکنیک پایان دایره‌ای circle kicker (کیکر واژه روزنامه‌های قدیمی ای معنای پایان است) نام برده شده است. نویسنده در این سبک سعی می‌کند در پایان خواننده را به شروع گزارش بازگرداند. در مثال زیر جنیفر وینر گزارشگر نشریه فیلادلفیا اینکوایر درباره واکنش مربوط به مرگ «جری گارسیا» رهبر گروه «گریت فول دد» گزارشی نوشته است. گزارشی که تصویری از طرفداران و ققدان او را در لید و پایان به نمایش می‌گذارد.

■ **شروع گزارش**

آنها می‌دانستند که خبر ناگواری در راه است، چون گزارش های متعددی در مورد استفاده اسطوره آنان از مواد مخدر و همچنین نامساعد بودن شرایط جسمانی وی به چاپ رسیده بود. با این حال دیروز بعدازظهر طرفداران گروه «گریت فول دد» نمی‌توانستند با خبر درگذشت جری گارسیا که گیتاریست برجسته این گروه بود کنار بیایند. خواننده‌ای که زمانی قلب آنان بود. جان راکول که یکی از پیشکسوتان موسیقی به شمار می‌آید و تاکنون در بیش از ۴۰۰ کنسرت حضور داشته است می‌گوید همگان می‌دانستند که جری بیمار است. ما فقط می‌خواستیم جاق تر شدن، پیری و همچنین دوران بازنشستگی او را نیز ببینیم. با آنکه وی از دنیا رفته اما فکر می‌کنم به گونه‌ای دیگر بازنشسته شده است. بعد از یک پس زمینه که شرح می‌دهد مرگ جری و واکنش طرفداران معروف و غیرمعروف گروه «دهدها» را «وینر» در داستان خبری خود با این پاراگراف به پایان می‌رساند.

■ **پایان گزارش**

در نزد بعضی‌ها موسیقی تنها آن چیزی بود که با گروه «دهده» معنا می‌یافت و با مرگ جری گارسیا پایان یافت. خانم زندی هورن از شمال شرق فیلادلفیا دیروز می‌گوید: من احساس سال بسیار بدی را در زمانی که همکارانش خبر مرگ جری را به وی اعلام کردند به طور مداوم گریه کرده است و در قلب خود احساس درد می‌کند. وی می‌گوید: من در راه خانه نوارهای کاست وی را خرد کردم، درحالی‌که فکر می‌کردم این، آن چیزی است که من در آینده جای خالی آن را حس خواهم کرد. من امسال سال بسیار بدی را پشت سر گذاشتم، فکر می‌کردم با شرکت در چند کنسرت جری در ماه سپتامبر می‌توانم بار دیگر بانشاط شوم، اما اکنون من هر دو را از دست داده‌ام. به یاد داشته باشید که یک خبر به سبک هرم وارونه که جزء سبک‌های بنیادی است نیاز به یک پایان ندارد. اما خبرنگارانی که از سبک گیلاس استفاده می‌کنند، تلاش می‌کنند که خواننده را نگاه دارند و او را با خبر درگیر کنند. یک گزارشگر تلویزیونی غالباً می‌خواهد پایان داستان خبری خود را با شروع آن گره بزند، اما معمولاً زمان لازم برای بسط خبر طولانی به سبک ترتیبی ندارد. کارگزاران روابط عمومی غالباً سبک گیلاس را برای نشریات درون سازمانی به نسبت سبک هرم وارونه موثرتر می‌دانند. خوانندگان نشریات داخل سازمان که به آنها نشریه داخلی نیز می‌گویند تعجیلی به نسبت خوانندگان روزنامه‌های صبح ندانند و می‌توان انتظار داشت که یک داستان خبری را با صبر و حوصله تا پایان ادامه دهند.

چنین خوانندگانی نیاز به دریافت اطلاعات سنگین و جدی سبک هرم وارونه ندارند و اخباری را که اطلاع‌رسان و در عین حال سرگرم‌کننده‌اند، ترجیح می‌دهند.
tavakoli. eprsoft.com

